

Zachodniopomorski
Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

Andrzej Czerwiński

Racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie

Andrzej Czerwiński

RACJONALNE GOSPODAROWANIE WODĄ W ROLNICTWIE

Możliwości dofinansowania
inwestycji w obszarze nawadniania
upraw rolnych w ramach
PROW 2014-2020

WYDAWCA:

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach,

73-134 Barzkowice 2

tel. (91) 479 40 10, 91 479 40 15, 91 561 37 00 fax (91) 561 37 91

www.zodr.pl, e-mail: barzkowice@home.pl

Dyrektor: mgr inż. Dariusz Kłós

Opracowanie: Andrzej Czerwiński, ZODR Oddział w Koszalinie

ISBN 978-83-65879-80-6

Korekta: Izabela Świgoń

Skład tekstu: Roksana Dębiec

Projekt okładki: Jolanta Gapys

Druk i prace introligatorskie ZODR w Barzkowicach

Nakład: 300 egzemplarzy

Spis treści

Wstęp.....	6
1. Wsparcie nawadniania upraw rolnych.....	7
2. Kto może ubiegać się o pomoc w obszarze nawadniania.....	8
3. Koszty kwalifikowalne.....	9
4. Obszary wsparcia.....	9
5. Ważne zmiany przepisów prawnych.....	10
6. Warunki kwalifikowalności.....	11
7. Współczynnik potencjalnej oszczędności.....	12
8. Wysokość wsparcia.....	12
9. Załączniki.....	12
10. Ranking projektów. Punktacja.....	13

Wstęp

W niniejszej publikacji chcemy zaakcentować kilka zagadnień dotyczących ogromnego wielowątkowego problemu gospodarki wodnej w rolnictwie, w szczególności ogólną informację dotyczącą retencjonowania wody oraz możliwości dofinansowania inwestycji związanych z nawadnianiem upraw rolnych.

W okresie najbliższych 30 lat dostęp do wody w niektórych krajach - zdaniem Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) i Światowej Rady Wody - zdecydowanie zmniejszy się. Dane z ostatnich lat pokazują, że Polska - choć leży w strefie umiarkowanego klimatu - jest krajem suchym, w którym wody, szczególnie tej dostępnej, jest mało.

Na podstawie wyników wieloletnich badań prowadzonych w rolniczych instytucjach naukowych w naszym kraju, w zakresie m.in. bioróżnorodności i zmian klimatycznych oraz gospodarowania zasobami wody w rolnictwie w kontekście strategicznych kierunków rozwoju produkcji rolnej pojawiły się sformułowania o prognozowanej silnej polaryzacji zjawisk pogodowych, czyli o mroźnych i śnieżnych zimach, gorących upalnych latach, wstępujących na przemian okresach suszy i silnych opadów atmosferycznych, krótkich okresach jesieni i wiosny. Można postawić jednoznaczny diagnozę, że w ostatnich latach w Polsce postępuje ograniczenie dostępnych wprost zasobów wodnych, a jedną z najważniejszych jego przyczyn jest stały wzrost temperatury powietrza. Prognozy zmian klimatycznych wskazują na konieczność opracowania nowej strategii ograniczającej wpływ hydrologicznych zjawisk ekstremalnych (powodzie i susze) w obszarach wiejskich. Z punktu widzenia rolnictwa gwałtowne zjawiska pogodowe, zarówno susze, jak i powodzie są groźne. Statystycznie poziom opadów raczej się nie zmienia, jednakże ich rozkład w ciągu roku jest diametralnie inny niż w latach ubiegłych.

Zmiany klimatu powodują, że po długich okresach bezdeszczowych, (co staje się przyczyną suszy), następuje okres gwałtownych opadów często powodujących powodzie. Woda wówczas bardzo szybko odpływa do rzek i nie zasila w wystarczającym stopniu wód podziemnych. Coraz częściej występują ciepłe i niemal bezśnieżne zimy, co powoduje, że już wiosną odczuwalny jest wyraźny deficyt wilgoci w glebie. Brak roztopów to kolejne ograniczenie źródła zasilającego wody podziemne. Jak więc zdefiniować w tej sytuacji racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie? Jest to takie zużycie wody, które zaspokaja wszystkie potrzeby, (co przekłada się na wysokość plonów), i jednocześnie nie przynosi strat. Produkcja rolnicza w Polsce korzysta głównie z wód opadowych, pozimowych, retencji oraz nawadniania. W Europie preferuje się inne działania tzw. naturalne, które często nie są znane przez naszych rolników.

A czym jest retencja? Retencja to zjawisko i możliwość zatrzymywania oraz magazynowania wody na określonej powierzchni. Każda naturalna powierzchnia terenu w różnym stopniu wykazuje taką zdolność. Woda może być zatrzymana i magazynowana w pokrywie roślinnej, w glebie, w wodonośnych warstwach gruntu, w terenowych zagłębieniach, a także w naturalnych i sztucznych zbiornikach wodnych. Dzięki retencji powiększamy zasoby wodne i ograniczamy spływ z powierzchni terenu zwiększając odpływ do wód gruntowych.

A czym, w takim razie, jest mała retencja? W opracowaniu pt. „Gospodarowanie wodą w rolnictwie w obliczu suszy” autorzy dr Piotr Łysoń i dr hab. inż. Rafał Wawer formułują taką oto definicję małej retencji.

„Mała retencja to inaczej zatrzymywanie lub spowalnianie spływu wód w obrębie małych zlewni, przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu naturalnego. Może być ona realizowana metodami technicznymi np. poprzez budowę niewielkich zbiorników wodnych lub nietechnicznymi np. poprzez nasadzenia roślinne w pasach przecinających linie spływu

powierzchniowego”. Jednocześnie podkreślają, że „Obecnie całkowita ilość zmagazynowanej wody w istniejących zbiornikach retencyjnych w Polsce, to nieco ponad 6,5% objętości średniego rocznego odpływu rzecznej z obszaru kraju. Tymczasem warunki geograficzne Polski pozwalają retencionować aż 15%.” Istnieje kilka rodzajów retencji wzajemnie ze sobą powiązanych. Np. retencja krajobrazowa, glebowa, wód gruntowych, wód powierzchniowych.

Mała retencja w przeciwieństwie do tej w dużych zbiornikach wodnych nie podlega kontroli, jest automatyczna, a jej pojemność trudno mierzyć; niemniej ostatecznie zwiększa zdolność zatrzymywania wody i zapewnia dłuższe jej pozostawanie w glebie.

Stąd też tak ważnymi dla bilansu ilości wody dostępnej dla rolnictwa, a także z punktu widzenia racjonalnego jej wykorzystania, są działania na rzecz zwiększania każdego z tych rodzajów retencji w zależności od istniejących uwarunkowań.

Dla zobrazowania i oceny zasobności w wodę stosuje się statystyczne przeliczenia tej ilości wody przypadającej na jednego mieszkańca na rok. Otóż w Polsce ten wskaźnik wynosi 1600-1800 m³, co stawia nas bardzo daleko w europejskich rankingach. W Niemczech czy Hiszpanii ten wskaźnik wynosi około 2500 m³, a w Danii, Francji czy Wielkiej Brytanii - jeszcze więcej. Dla mieszkańców Austrii, Bułgarii, czy Irlandii ten wskaźnik wynosi 10000 m³/rok, a np. Chorwacji - powyżej 20000 m³/rok.

1. Wsparcie nawadniania upraw rolnych

Dla uruchomienia pomocy finansowej dla działań, których celem jest racjonalizacja zużycia wody w rolnictwie w Polsce, dążąc do powiększania zasobu retencionowanych wód, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi uruchomiło możliwości dofinansowania inwestycji związanych z nawadnianiem upraw rolnych. Dodatkowym argumentem stały się występujące w Polsce w ostatnich latach coraz bardziej dotkliwe susze.

W związku z tym w ramach poddziałania PROW 2014-2020 pn. „Modernizacja gospodarstw rolnych” wyodrębniono nowy (piąty) obszar wsparcia - **nawadnianie w gospodarstwie rolnym**. **Środki na nawadnianie przeznaczone są na** dofinansowanie inwestycji, które polegają na wykonaniu nowej instalacji nawadniającej, ulepszeniu dotychczasowej lub powiększeniu nawadnianego obszaru.

Działanie ma na celu ułatwienie gospodarowania wodą, minimalizując ryzyko strat.

Podstawę prawną działania operacji stanowią:

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Poz.1584)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (ze szczególnym uwzględnieniem art. 46 Inwestycje w nawadnianie)
- Obecnie obowiązujące przepisy prawa, które mają zastosowanie do danej inwestycji, w szczególności w zakresie ochrony środowisk, prawa wodnego, prawa budowlanego.

2. Kto może ubiegać się o pomoc w obszarze nawadniania

Zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym, o pomoc mogą ubiegać się rolnicy, tj. osoby fizyczne, wspólnicy spółek cywilnych, osoby prawne, spółki osobowe prawa handlowego, oddział przedsiębiorcy zagranicznego, którzy m.in. są:

- posiadaczami samoistnymi lub zależnymi gospodarstwa rolnego, obejmującego, co najmniej 1 ha i nie więcej niż 300 ha gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami, lub
 - nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Gospodarstwo to położone jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
 - w gospodarstwie prowadzona jest, w celach zarobkowych działalność rolnicza w zakresie produkcji zwierzęcej lub roślinnej, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb oraz działalności prowadzonej w celach naukowo-badawczych.
 - uznaje się, że rolnik będący np. osobą fizyczną prowadzi działalność rolniczą w celach zarobkowych, jeżeli w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy uzyskał przychód ze sprzedaży produktów rolnych w wysokości, co najmniej 5 tys. zł, udokumentowany fakturą VAT lub fakturą VAT RR, lub wydrukiem paragonu fiskalnego kas rejestrujących, lub dokumentacją podatkową podatku dochodowego od osób fizycznych. Jednocześnie przepisu tego nie stosuje się do rolnika będącego osobą fizyczną, który prowadzi działalność rolniczą przez okres krótszy niż 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
 - rolnik ma nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
 - nie podlegają wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów UE.
- Skupiając uwagę na rolniku indywidualnym, to niezależnie od powyższego rolnik - osoba fizyczna: jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, kieruje gospodarstwem i jest pełnoletni.

Ponadto ubieganie się o pomoc uzależnione jest od spełniania przez poszczególne podmioty kilku warunków formalnych, zróżnicowanych w zależności od formy prawnej, w jakiej jest prowadzona działalność rolnicza, określonych szczegółowo w rozporządzeniu wykonawczym. Brak jest zatem możliwości aplikowania przez osoby wspólnie wnioskujące.

Pomoc w obszarze nawadniania może być przyznana na operację:

- **obejmującą wyłącznie inwestycje związane bezpośrednio z działalnością rolniczą oraz nawadnianiem,**
- uzasadnioną ekonomicznie, w tym pod względem racjonalności jej kosztów,
- niefinansowaną z udziałem innych środków publicznych,
- która nie spowoduje wzrostu produkcji, dla której brak jest rynku zbytu,
- spełniającą wymagania określone przepisami prawa mającymi zastosowanie do inwestycji realizowanych w ramach operacji,
- której realizacja nie jest możliwa bez udziału środków publicznych.

Inwestycja musi być zgodna z warunkami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady zwanym rozporządzeniem 1305/2013.

Konkretne warunki kwalifikowalności dotyczą potencjalnej i faktycznej oszczędności wody oraz braku negatywnego oddziaływania na środowisko.

Wnioskodawca musi zagwarantować, że dzięki inwestycji w ulepszenie instalacji będzie zużywać w procesie nawadniania upraw, co najmniej o 10% mniej wody.

Wnioskodawca zarejestrowany jest w krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Operacja powinna być zrealizowana bez podziału na etapy. Zakres rzeczowy, w tym poniesienie kosztów (kwalifikowalnych) i złożenie wniosku o płatność końcową musi nastąpić w terminie do 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, lecz nie później niż do 30 czerwca 2023 roku.

3. Koszty kwalifikowalne

W zakres kosztów kwalifikowalnych wchodzi m.in:

- ❖ wykonanie ujęć wody na potrzeby nawadniania w gospodarstwie, w tym studni lub zbiorników,
- ❖ zakup nowych maszyn i urządzeń, w szczególności do poboru, mierzenia poboru, magazynowania, uzdatniania, odzyskiwania lub rozprowadzania wody, a także nowych instalacji do rozprowadzania wody oraz instalacji nowych systemów nawadniających i systemów do sterowania nawadnianiem,
- ❖ budowa, zakup lub instalacja elementów infrastruktury technicznej niezbędnych do nawadniania w gospodarstwie, w tym zakup i instalacja urządzeń do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
- ❖ zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania na potrzeby nawadniania w gospodarstwie,
- ❖ opłaty za patenty lub licencje,
- ❖ koszty ogólne, tj. związane z przygotowaniem i realizacją operacji - w wysokości nieprzekraczającej 20% pozostałych kosztów kwalifikowalnych. Warto zapamiętać, że do kosztów ogólnych zalicza się koszty przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w tym m.in: a) kosztorysów, b) projektów architektonicznych lub budowlanych, c) **operatów wodnoprawnych**, d) **ocen lub raportów oddziaływania na środowisko**, e) **dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej**, f) **wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości**, g) projektów technologicznych. Również do grupy tych kosztów należą koszty związane z kierowaniem robotami budowlanymi; sprawowania nadzoru (inwestorskiego lub autorskiego), opłat za konsultacje, doradztwo na temat zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności.

4. Obszary wsparcia

Obszary wsparcia to **operacje polegające** na: wykonaniu nowego nawodnienia (ewentualnie z wykonaniem ujęcia wodnego z wód podziemnych lub powierzchniowych), modernizacji istniejącej instalacji nawadniającej w celu uzyskania oszczędności wody (ewentualnie z modernizacją ujęcia wody), lub modernizacji instalacji nawadniającej wraz z powiększeniem powierzchni nawadnianej (nowe nawodnienia) połączone ewentualnie z modernizacją zaopatrzenia tej instalacji w wodę.

Nie podlegają więc dofinansowaniu klasyczne przydomowe oczka wodne, również te na ogródkach działkowych, ale **także inne zbiorniki nie użytkowane w celach nawadniania upraw rolnych**, a służące tylko i wyłącznie retencjonowaniu wody, jak również inwestycje planowane przez

osoby, które nie prowadzą działalności rolniczej w celach zarobkowych. Nie zalicza się tu kosztów np. budowy studni dla celów zaopatrzenia w wodę gospodarstwa domowego czy też np. dla celów wyłącznie pojenia zwierząt gospodarskich

Zgodnie z art.46 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1305/2013 inwestycje podlegające dofinansowaniu dotyczą:

1. ulepszenia istniejącej instalacji nawadniającej lub elementu infrastruktury nawadniającej, która:
 - a. wpływa na **Jednolite Części Wód Powierzchniowych (określanych dalej JCWP) lub Jednolite Części Wód Podziemnych (określanych dalej JCWPd), których stan, ze względu na ilość wody, został w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu, określony, jako co najmniej dobry** (art. 46 ust. 4 akapit pierwszy rozporządzenia 1305/2013),
 - b. **wpływa JCPW lub JCWPd, których stan** ze względu na ilość wody, został w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu, określony, jako mniej niż dobry (art. 46 ust. 4 akapit drugi lit. a) i lit. b) rozporządzenia 1305/2013),
 - c. wpływa jedynie na efektywność energetyczną (art. 46 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia 1305/2013),
 - d. **polega na utworzeniu zbiornika** (art. 46 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia 1305/2013),
 - e. prowadzi do wykorzystywania odzyskanej wody, która nie wpływa na JCWP lub JCWPd (art. 46 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia 1305/2013),
2. powiększenia netto nawadnianego obszaru, która wpływa na JCWP lub JCWPd, których stan ze względu na ilość wody został określony, jako co najmniej dobry (art. 46 ust. 5 akapit pierwszy rozporządzenia 1305/2013),
3. **powiększenia netto nawadnianego obszaru i jest połączona z inwestycją w istniejącą instalację nawadniającą, która wpływa** na JCWP lub JCWPd, **których stan** ze względu na ilość wody **został określony, jako mniej niż dobry** (art. 46 ust. 6 akapit pierwszy rozporządzenia 1305/2013).

5. Ważne zmiany przepisów prawnych

Po pierwszym naborze wprowadzono istotne zmiany zarówno w samym rozporządzeniu wykonawczym, jak i w Ustawie Prawo wodne oraz ostatnio w Ustawie Prawo budowlane. Jeśli chodzi o zmiany Rozporządzenia MRiRW, to niniejsza publikacja uwzględni stan prawny na koniec 2020 r.

1. W wyniku wprowadzonej **18.04.2020 r.** zmiany Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 217 i 300) uchylone zostały przepisy dotyczące obowiązku stosowania konkurencyjnego trybu wyboru wykonawców i we wszystkich działaniach/poddziałaniach PROW na lata 2014-2020 gdzie dotychczas on występował przestaje obowiązywać z dniem 18.04.2020 r.

2. Jednocześnie, należy mieć na uwadze, iż w dniu **23.11.2019 r.** weszła w życie nowelizacja ustawy dnia 20 lipca 2017 r. - **Prawo wodne** (Dz.U. z 2018 r. poz. 2268, z późn. zm.), która wprowadziła zmiany w zakresie przepisów odnoszących się do poboru i korzystania z wód podziemnych lub powierzchniowych na potrzeby nawadniania.

Zgodnie z nowelizowanymi przepisami prawa wodnego pobór wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie nieprzekraczającej 5 m³ na dobę jest traktowany jako zwykłe korzystanie z wód, a korzystanie z wód do nawadniania gruntów lub upraw,

a także na potrzeby działalności rolniczej w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1256 i 1309), w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę jest szczególnym korzystaniem z wód. Pozwolenie wodnoprawne jest wymagane na szczególne korzystanie z wód oraz wykonanie niektórych urządzeń wodnych. Natomiast zgłoszenia wodnoprawnego wymaga wykonanie stawów, które nie są napełniane w ramach usług wodnych, ale wyłącznie wodami opadowymi bądź roztopowymi lub wodami gruntowymi o powierzchni nieprzekraczającej 1000 m² i głębokości nieprzekraczającej 3 m od naturalnej powierzchni terenu, o zasięgu oddziaływania niewykraczającym poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem.

W związku z tymi zmianami, dokonano nowelizacji rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. poz. 1371, z późn. zm.) m.in. w zakresie dokumentów dołączanych do wniosku o przyznanie pomocy, w celu dostosowania przepisów tego rozporządzenia do nowego porządku prawnego, zgodnie z którym nie wszystkie inwestycje związane z wykonaniem ujęcia wody albo poborem wody będą wymagały wydania pozwolenia wodnoprawnego albo przyjęcia zgłoszenia wodnoprawnego.

Jednocześnie został określony nowy załącznik, który należy dołączyć do wniosku o przyznanie pomocy w przypadku wykonania ujęć wód podziemnych niewymagających sporządzenia projektu geologicznego. Dokumentem tym będzie opinia sporządzana przez osobę posiadającą kwalifikacje w zawodzie geolog, w zakresie czynności polegających na wykonywaniu, dozorowaniu i kierowaniu pracami geologicznymi, w kategorii IV lub V, określone w ustawie Prawo geologiczne i górnicze.

3. Natomiast, co się tyczy innych zmian to ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianach w prawie budowlanym weszła w życie 19 września 2020 r. Celem tych zmian jest uproszczenie i przyspieszenie procesu inwestycyjno-budowlanego. W odniesieniu do obiektów w obszarze nawodnienia upraw, z obowiązku zgłoszenia (do organu nadzoru budowlanego) zwolniono urządzenia melioracji wodnej, a także budowę stawów i zbiorników wodnych o powierzchni, która nie przekracza 1000 m² i głębokości nieprzekraczającej 3 m położonych w całości na gruntach rolnych.

6. Warunki kwalifikowalności

Warunki kwalifikowalności odnoszące się do wskazanych powyżej inwestycji, wynikające z art. 46 rozporządzenia 1305/2013, dotyczą m.in.:

1. wykazania minimalnej potencjalnej oszczędności wody (**na poziomie, co najmniej 10%**) - w przypadku, gdy inwestycja dotyczy **ulepszania** instalacji nawadniającej,
2. wykazania faktycznej (efektywnej) oszczędności wody - dotyczy to inwestycji wpływających na JCWP lub JCWPd, **których stan** ze względu na ilość wody został, w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu, **określony, jako mniej niż dobry,**
3. wykazania braku znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko - w przypadku, gdy inwestycja dotyczy powiększenia netto nawadnianego obszaru.

Beneficjent realizując inwestycję, która zapewni efektywne zmniejszenie zużycia wody zobowiązany jest do wykazania faktycznego zmniejszenia tego zużycia i w każdym przypadku zainstalowania systemu pomiaru wody umożliwiającego mierzenie zużycia wody w odniesieniu do wspieranej inwestycji. Informacja o dokonywanym odczycie zawierająca wskazanie ilości zużycia wody składana będzie wraz z wnioskiem o płatność, a następnie w terminie od 1 stycznia do 31 stycznia w każdym kolejnym roku w okresie 5 lat liczonych od dnia wypłaty płatności końcowej.

7. Współczynnik potencjalnej oszczędności

Współczynnik potencjalnej oszczędności wody (określany m.in. na potrzeby określenia liczby punktów oraz spełnienia kryterium dostępu do pomocy dla poszczególnych inwestycji realizowanych w obszarze dotyczącym nawadniania w gospodarstwie) należy ustalić na podstawie informacji zawartych w ekspertyzie pt. „Techniczne i technologiczne możliwości oszczędzania wody do nawadniania roślin uprawnych”, opracowanej przez Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach i udostępnionej na stronie internetowej ARiMR. Natomiast informacje dotyczące JCWP i JCWPd dostępne są: w serwisie geoportal (www.geoportal.gov.pl) lub hydroportal (www.isok.gov.pl). Informacja opisująca sposób wyszukiwania informacji na temat jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (tj. stanu tych wód) dostępna jest na stronie internetowej ARiMR (www.arimr.gov.pl) w zakładce dotyczącej operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w obszarze nawadniania w gospodarstwie, w części „Narzędzia pomocnicze”.

8. Wysokość wsparcia

Jeśli chodzi o wysokość wsparcia, to pomoc przyznaje się i wypłaca w ramach limitu, który wynosi maksymalnie **100 tysięcy złotych na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo w okresie realizacji Programu**. Rozpatrywane będą operacje, w których planowana wysokość kosztów kwalifikowalnych wynosi powyżej 15 tys. zł.

Poziom refundacji wynosi 60% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku operacji realizowanej przez „młodego rolnika” albo 50% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku operacji realizowanej przez rolnika niebędącego „młodą rolnikiem” i jednocześnie nie mniej niż 30% kosztów kwalifikowalnych. Koszty kwalifikowalne podlegają refundacji, jeżeli zostały poniesione od dnia, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, a w przypadku kosztów ogólnych - od dnia 1 stycznia 2014 r., ponadto zgodnie z przepisami, w formie rozliczenia bezgotówkowego i uwzględnione w oddzielnym systemie rachunkowości, albo, gdy do ich identyfikacji wykorzystano odpowiedni kod rachunkowy.

9. Załączniki

Do wniosku o pomoc należy dołączyć: **Plan realizacji operacji (PRO), na formularzu udostępnionym przez Agencję oraz Informację o wielkości ekonomicznej gospodarstwa, na formularzu udostępnionym przez Agencję wraz z wydrukiem arkusza podsumowującego**. Wskazane zostały także dokumenty preselekcyjne, których niedołączenie skutkuje pozostawieniem wniosku o przyznanie pomocy bez rozpatrzenia:

- a) ostateczna decyzja zatwierdzająca projekt robót geologicznych na wykonanie ujęcia wód podziemnych wraz z kopią tego projektu, wykonanego zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego wraz z kopią decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jeżeli jest wymagana zgodnie z przepisami o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych wymagającą sporządzenia takiego projektu, a podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie posiada w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy ostatecznego pozwolenia wodnoprawnego,
- b) ostateczne pozwolenie wodnoprawne wraz z kopią operatu wodnoprawnego, na podstawie którego wydano to pozwolenie - w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych lub powierzchniowych, na realizację której jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego, a podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy posiada ostateczne pozwolenie wodnoprawne,
- c) **ostateczne pozwolenie wodnoprawne na pobór wód powierzchniowych lub podziemnych w celu nawadniania gruntów lub upraw** wraz z kopią operatu wodnoprawnego, na podstawie którego wydano to pozwolenie - w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą poboru wód powierzchniowych lub podziemnych w celu nawadniania gruntów lub upraw, na realizację której jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego, z wyłączeniem przypadku gdy operacja obejmuje również inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych, w przypadku której podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy dołącza dokumenty, o których mowa w lit. a,
- d) zgłoszenie wodnoprawne wraz z zaświadczeniem o niezgłoszeniu sprzeciwu do zgłoszenia wodnoprawnego - w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie, jeżeli operacja obejmuje inwestycję, na realizację której nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego;

10. Ranking projektów. Punktacja

Pomoc będzie przysługiwać według kryteriów wyboru operacji. Punkty będą przyznawane głównie w 4 kierunkach inwestycji tj. za realizację operacji obejmujących inwestycje ulepszające istniejące instalacje nawadniające, obejmujących inwestycje, które doprowadzą do powiększenia netto nawadnianego obszaru i są połączone z inwestycjami w istniejącą instalację nawadniającą na stanie wód mniej niż dobrym, na obszarach gmin, w których wystąpiła susza oraz przez podmioty, które realizują zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach PROW 2014-2020.

Minimalna wymagana ilość wynosi 4 punkty. W szczególności:

1. jeżeli operacja dotyczy inwestycji ulepszenia istniejącej instalacji nawadniającej lub elementu infrastruktury nawadniającej, a współczynnik potencjalnej oszczędności wody związany z realizacją tej inwestycji wraz z innymi warunkami zawartymi w art. 46 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia nr 1305/2013, wynosi:

- a) powyżej 50%, przyznaje się 10 punktów lub 8 punktów:
b) powyżej 25% i nie więcej niż 50%, przyznaje się 8 lub 6 punktów
c) powyżej 10% i nie więcej niż 25%, przyznaje się 6 lub 4 punkty

2. jeżeli operacja dotyczy inwestycji powiększenia netto nawadnianego obszaru i jest połączona z inwestycją w istniejącą instalację nawadniającą, a współczynnik potencjalnej oszczędności wody związany z realizacją tej inwestycji wraz z innymi warunkami zawartymi w art. 46 ust. 6 akapit pierwszy wynosi powyżej:

- a) 50% - przyznaje się 8 punktów,
- b) 25 % i nie więcej niż 50% - przyznaje się 6 punktów,
- c) 10% i nie więcej niż 25% - przyznaje się 4 punkty;

3. jeżeli operacja ma być realizowana w gminie, na obszarze, której w okresie od 2007 r. do 2018 r. w każdym roku wystąpiła susza dla upraw ziemniaków, chmielu, warzyw gruntowych, krzewów owocowych, drzew owocowych, truskawek lub roślin strączkowych, przyznaje się 15 punktów, a w przypadku, gdy susza dla tych upraw wystąpiła nie w każdym roku w tym okresie - punkty przyznaje się proporcjonalnie do liczby lat, w których w tym okresie na obszarze tej gminy wystąpiła taka susza;

4. jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w zakresie:

- a. jednego z pakietów lub wariantów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, 2, pkt 4 lit. a-g oraz pkt 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. przyznaje się 1 punkt,
- b. co najmniej dwóch z pakietów lub wariantów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, 2, pkt 4 lit. a-g oraz pkt 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. przyznaje się 2 punkty.

Uzyskanie pomocy nie jest uzależnione od wielkości ekonomicznej gospodarstwa (SO), nie obowiązuje także wzrost wartości dodanej brutto (GVA), jako rezultat inwestycji, brak jest możliwości wnioskowania przez osoby wspólnie wnioskujące.

Co do formularza wniosku i Planu Realizacji Operacji dla obszaru nawadnianie - wprowadzono odrębne ich wzory, ze względu na odmienne zasady przyznawania pomocy.

Opracowano na podstawie:

- 1. „Gospodarowanie wodą w rolnictwie w obliczu susz” Zredagowane pod kierunkiem dr Piotra Łysonia i dr hab. Inż. Rafała Wawra. Broszura pod redakcją Niny Dobrzyńskiej i Wiesława Dembka
- 2. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Rozporządzeń wykonawczych

zachodniopomorskiebazarek.pl

Stworzona z myślą o rolnikach i konsumentach strona internetowa zachodniopomorskiebazarek.pl oferuje możliwość tworzenia krótkich łańcuchów dostaw pomiędzy producentami a konsumentami. To doskonała, bezpłatna promocja rolników, producentów regionalnej i ekologicznej żywności, usługodawców, twórców rękodziela oraz kół gospodyń wiejskich. I okazja dla konsumenta – na zakup w cenach producenta, bez dodatkowej marży.

ROLNIKU SKORZYSTAJ!

- ✓ bezpłatna rejestracja
- ✓ darmowa promocja

KONSUMENCIE SKORZYSTAJ!

- ✓ ciekawe oferty z Twojej okolicy
- ✓ zapomnij o marży, kupuj bez pośredników: od producenta - do konsumenta

JAK SIĘ ZGŁOSIĆ?

Rejestracja na stronie: zachodniopomorskiebazarek.pl

e-mail: zachodniopomorskiebazarek@zodr.pl

tel. 91 561 37 00

Zachodniopomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2

tel. 91 479 40 10; 15, 91 561 37 00, fax 91 561 37 91
Oddział w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin

tel. 94 342 79 23, 94 341 87 30, fax 94 342 79 24
www.zodr.pl

ISBN 978-83-65879-80-6

9 788365 879806